

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ГРН ЦЕНТИ РІК XXXI Число 286 Дієрзв Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 7 грудня, 1923. VOL XXXI No. 286 Jersey City, N. J., Friday, December 7, 1923. THREE CENTS

КОНГРЕС УКОНСТИТУВАВСЯ

ВАШІНГТОН, 3 грудня. — По двох днях страчених на безплідний голосування, нині нарешті вибрано представлених на палати після. Вибрано ним конгресмена Фредерика Дюкетта, котрий дістав 215 голосів. Його противник, демократ Гарет, дістав, як переліше, всі демократичні голоси, себто 197.

З огляду на сей вибір президент Кулідж буде моти вголосити завтра свою програмну промову до спільного засідання обох палат конгресу.

РОЗЛАМ СЕРЕД ПРИХИЛНИКІВ КАНДИДАТУРИ ФОРДА

ДІТРОЙТ, 5 грудня. — На другий тиждень починається тут конференція прихильників кандидатури Форда на уряд президента З'явчених Держав. Серед цих прихильників, однак, є поважний розкол, бо дітройські клони Форда вважають що конференцію за передачу, та в конференції участі брати не хочуть.

"БЕЗЗУБНИЙ" ЗАКОН ПРОТИ КЛЕНА

ОКЛАГОМА СІТІ, 5 грудня. — Палата посів окулаомської легіслатури почала нині дебати над проектом закону проти Клена, котрий домагався, аби кожна потайна організація подавала урядові до відома спис своїх членів.

Посла Діскін назвав сей закон законом без зубів, однак закликав за його ухваленням, бо аж його переведення в життя покаже вповні його беззаступність та наклонити народ ухвалити через ініціативу відповілі міри.

ГРОШЕВІ КЛОПОТИ ГУБЕРНАТОРА ІНДІАНИ

ІНДІАНОПОЛІС, 5 грудня. — Федеральний суд розбирає тепер питання, чи оголосити Мекгрея, губернатора стеути Індіани, банкрутом. Рівночасно в палаті губернатора відбуваються конференції републиканських провідників сього стеути, яка має навести якийсь вихід для Мекгрея. Радять йому реанімувати, закрити суд видати свій осуд.

СЛІДСТВО ПРОТИ ФАЛШИВИХ ЛІКАРІВ

ГАРТФОРД, Коннектикут, 5 грудня. — Ведика лава при-скажних судів, що розслідує діяльність лікарів, лікаруючи на бжепії фалшивих лікарських діяльностей, постановила роз-судити нових 50 слухачів смерті, які видалися пі підопірліми.

КАРА ВІЗНИЦІ ДЛЯ "КОРОЛЯ БУТЛЕРЕВІВ"

ВАШІНГТОН, 5 грудня. — Ебенуель Кеслер, котрого зва-ли "королем бутлерів", з котрого лава прихильників суду признала вчора винуватим порушення прогбіліти та обману уряду, дістав від суду 2 роки в'язниці та 10,000 доларів гривни. Підопір карі дістані його товариші.

ТРОЄ ЛЮДИН ПОГИБЛО ВІД ВИБУХУ ДЕСТИЛАРИ

НЬЮ ЙОРК, 5 грудня. — Наслідком вибуху приватної де-стиларії алкогольних напівків, укритої в одній гаражі для автів, погинуло троє людей, а четвертий відав помер наслідком попарень та покалічень. Прогбілий агенти наїшли при тій нагоді 10,000 галлонів денатурованого алкоголю.

СУДДА ПРОТИ НАГІТКИ ПОЛІЦІЙНОЇ

НЬЮ ЙОРК, 5 грудня. — Перед ньюйоркським діточим су-дом став нині 11-літній хлопчина Леа Гранов, діточим по-ліція обжаловала за організоване дітків до комуністичної організації, бо ає і прозвала "молодий Троцьким". Судда при-знав поліції обжаловання за неспітків та ухилення і хлопця і його матір, обжаловану за невідповідну оїнку над дітчиною. Поліція-ж веде свої розсліди над бжепим діточим неміс-тими даві.

ЗА ПОБІТТЕ ВІЗНИКА

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па., 5 грудня. — Чарлес Санті, заступника головного начальника стеутові в'язниці в сьому місті, поста-лено на суд за побіт в'язників.

ХОЧУТЬ, АБИ МОЛОДІЖ ВЧИЛАСЯ БУДУВАННЯ ПРОМИСЛІВ "БОФАЛО", Нью Йорк, 5 грудня. — Національна будівляна Рада постановила розвести по всіх З'явчених Державах кампа-ню за тим, щоби молодіж училася ринних будівляних фахів.

БОРІТБЯ ЗА ВІРУ СЕРЕД БАПТИСТІВ

НЬЮ ЙОРК, 5 грудня. — Довготривала боротьба двох партій серед баптисткої протестантської секти за питання не-порочного початку Діви Марії дішло до того, що провідники обох партій згодилися на публичну дебат у тій сирі.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ПЛАТИТИ, АЛЕ НЕ МОЖЕ

ВАШІНГТОН, 5 грудня. — Перебуваючий тут Франу-ський сенатор Поль Діліє видав публичну заяву до америка-нських газет, в котрій каже, що Франція призыває свої доготи су-проти З'явчених Держав, але тепер їх заплатити не вміє.

ЗАВОРУШЕННЯ В МЕКСИКУ

ІГВАЛА, Мексико, 5 грудня. — Аграрні рухавки в стеуті Гверері були розбиті, а учасники повстання утекли в гори. Век-таки федеральний уряд уважає Фігверу, провідника сього руху, за небезпечного бунтаря.

КУЛАЧНА БІЙКА В ФІЛІПІНСЬКОМУ КОНГРЕСІ

МАНІЛА, Філіппіни, 5 грудня. — Сенат фаліппінської легіслатури прийняв нині до відома всієї прихильниками гу-бернатора Буда а його прихильників. Почав діяти сенатор Александріні, який виступив в суді, ухвалити в акте другого сенатора Бетанкура юмство Буда, розкладати діти, а півні-сї спосіб, який Александріні звинувачує себе менавими.

СУДДА ЗАПОБІГАЄ ТРАГЕДІЇ

Підчас судової розправи, що відбувалася перед стеутовим суддею Річардом Кеселі і Гітсбургу, станула яко свідок в справі свого мужа, якого хо-тіли віддати до дому для бо-жевілля, пані Чуас, 50-літня старуха. Підчас допитування її адвокатом, жінщина нага-рнівалася та викинула з кар-мана револьвер, зістрилася ним до адвоката. Присутні на са-лі свідки та видці стали зі страху втіати. Один суддя не стра-тих притомності: він скоро зі-скочив зі свого крісла, підбіг до жінщини та виврав її ре-вольвер був наладований. Пі-відано зараз на лікарську об-сервацію, бо заходить підо-врянка, що вона бжевілля.

ДВА МІЛІОНИ ОСІВ МАЮТЬ ПРИСЛУХУВАТИСЯ ПРО. МОВИ КІЛДЖА

Ріжні радіві підрприємств постаралися о те, що промову президента Куліджа з нагоди отворення 68-ого конгресу бу-дуть слухати якш два міліони осів, розкинених по всіх З'я-вчених Державах.

ПОШИРЕННЯ АВТІВ В АМЕРИЦІ

Про поширення автів в Аме-риці свідчить факт, що по-слідній свідок Нео Дієрзві видав 9,000 нових ліценсій на поведіння автів. В тій спосіб нині в сьому стеуті ко-жод оживий чоловік має на-ти своє авто.

ПОПУЛЯРНІСТЬ "СУХОГО" КАНДИДАТА

Місто Сейлем в стеуті Месе-чуетсі вибрало небуваючи в історії міста більшістю голо-сів мейором містам стеутового посла Джорджа Бейтса, кот-рий обіцяв виборчим замкну-ти всі салуни в місті.

ЕЛЕКТРИЧНА ЛЬОКОМОТИВА ІДЕ 105 МІЛЬ НА ГОДИНУ

Електрична Льокомотива, збудована підприємством Дже-нерала Електрик Ко. та пробо-вана недавно в місті Ірі, в Про-сінгвілі, осягнула при пробі-скорість 105 миль на годину. Се була найбільша скорість, яку колинебудь осягнула елек-трична машина. Інженери, що її будували, кажуть, що коли-лі її пустити на довші "тори", то вона потрафляла гонити зі-скоростю 125 миль на годину.

КРОВ НА КОМІРНЕ

До одного підборського шпиталю, що організував за охочим продали своєї крові за 75 долларів, згодованся я-кийсь 27-літній Грос, котрий виявив, що він хоче продати своєї крові нате, аби запла-тити своїм господареві реп-ти.

МОЛОДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АРТИСТ-СКРИПАК В КАНАДІ

У Вінніпегу, Мані, виступи-в і с. м. на окрему концерт-моделію український артист-скрипка Тарас Губицький.

Вік має 16-літ. Скіжув му-зичну школу з відзначенням і дістав першу нагороду. На всіх музичних потишах, на я-ких виступав, одержав теж перші нагороди.

Тепер одержав ще стипен-дію і їде стипендієнт в аме-рику, музичні суди до Лос-Анжелеса.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР ПРИБУВАЄ ДО ВІННІПЕГУ В КАНАДІ

Співацько-музичні групи у Вінніпегу з нетерпелістю о-чікують прибуття Українсь-кого Національного Хору. Алек-сандра Кошиця, який висту-пить з двома концертами в ав-діторії Борд оф Трейд, дні 11 і 12 грудня. На обох кон-цертах буде також грати, звіс-ний російський чейст, Евсей Белоусов.

Прибуття звісного хору з Великої України, є подією не-звичайної ваги не лише для са-мого Вінніпегу, але також для кожної частини степових про-вінцій.

По причині незвичайних кон-тиа, полученных з перево-дом, платівко і т. д. 50 людей, агаданий хор може відвідува-ти більш міста.

Багато українських грома-дян з провінції Саскчевану і Альберти наміряє шийми ма-сами прибути до Вінніпегу. 70 осіб замовили собі спе-ціальний вагон з Порткору.

АЛЬБЕРТА НА ТРЕТОМУ МІСЦІ У ВИРОБІ МАСЛА

Протогам одного пірвіра в 41, молочарях на північ від Реа Дір, Альберта, вироблено баж десятих мільонів фунтів ма-сла. Одинадцять фабрик сира виробили один мільон і 350 ти-сяч фунтів сира.

Принсуючи, що ціна мас-ла була 31ц за фунт, то загаль-на вартість молочарського ма-сла вносить понад три міль-йони долларів; вартість сира 280 тисяч дол.

В ціній Альберти є 74 моло-чарень і 12 фабрик сира.

Обчислюють, що протгам свого року молочарів, випро-дукують 18 мільонів фунтів ма-сла.

В продукції масла Альберта стоїть в Канаді на третьому міс-ці; (на першому стоїть Кве-бек, на другому Онтаріо).

У виробі сира Альберта стоїть на четвертому місці, (на першому стоїть Онтаріо, на другому Квебек, на третьому Принц Едвард Айленд).

КОЛЯДИ ШЕДРІВКИ

на РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОВІДНЕНІЕ з длааком Писень страстних, ас-кресних і інших пісень церковних.

ЦІНА 25 ЦЕНТ.

Замовлення висила-те враз з гроши на а-дресу:

"СВОБОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОРОГА ПОЧТОВА. МАРКА

Підчас літньої славної філіателістичних збірок Фе-рарі, приладно за 120 тисяч Франків марку князівства Ба-ден з 1851. р. Тих марок є ли-ше три примірники.

ГОВОРЕННЯ ЧАСОПИС "ЖУРНАЛ САНС ФІЛ"

В Парижі засновано недавно говорення часопис "Журнал Санс Філ", поширюваний при-помоч бездротного телефо-ну. Перше число сего ново-го часопису, заборонив міністер внутрішніх справ, а се тому, що видавче оголошені в пресі, що в першому числі будуть поміщені висновок і статі со-ціалістів Павла Бонкуф відомо-го з процесу о тодову зра-ду видавців "Екстера" Ернеста Юдета, та оборону Віктора Маргеріта против закидів, я-кими стрінувся його новий ро-ман.

Як мотиви заборони подадо правительство те, що бездрот-ний телефон є так могутнім о-руддям пропаганди, що му-сить бути точно стережений.

РАДІТЬ НАЗИВАТИ ЧУЖИНСЬКІ НОВИМИ КАНАДІЯНИ

Чужинців в сій краю не слід називати чужинцями (форе-нцерами), але новими Канаді-яцями, — сказав Дак М. Гіббо, урядник Спікара і добре звіс-ний автор з Монреалу. Квіні-тетальні Баропські пірвали свої заносини і прибули до Ка-нади, щоб замешкати стало і виховати своїх дітків в Доміві, він сказав для піддержання о-борони європейських імграна-тів.

Да Канади, казав Дак Гіббо, прибуває тепер велике число європейських людей, я-кі замість наносити шкоду не-суть богато доброї і цінної праці в канадську літерату-ру.

НАЙСТАРШИЙ ЛІКАР НА СВІТІ

Англієць, Джордж Чермен і з Берлінген. Йому тепер сто-літ. Звісім здоров. Від 20 літ перестав практикувати. Та і-тіншеся такою великою попу-лярністю, що мешканці Бер-лінгена часто звертаються до нього за порадою.

НАСЛІДКИ ПОЛЬСЬКОГО ПРОТЕСТУ

Польський уряд зложив на руки баварського уряду про-тест проти видавлення з Ба-варії жида, що є польським громадянином. В звязку з тим протестом, Ангсбургер Цай-тунг" визнає Кара, щоби пе-решкоди над тим протестом до повного порядку, тому, що в Польщі закоренився тепер ан-тисемітизм, якого польський уряд себе не борює, а дру-жим ним докоряє. Дітеренція Польщі мало-те успіх, що ви-селювання польських жида-ів є своїм звичайним шляхом дальше.

МІЖНАРОДНА ПРОТІФА. ШІСТІСЬКА ЛІГА

Склада Атешев подає за "З-вєстиями" з Москви, що утво-рився організаційний Комітет Міжнародної протифашист-ської Ліги. До комітету хо-дять: Каара Цеткін, Аєрі Бар-бодер, Розан, Ангатоа, Франс-і Кароль Грінберг.

ПЕРЕД ВИСЛІДОМ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРІВ

ЛОНДОН, 5 грудня. — Нині скінчилась виборча кампанія в Англії, а завтра відбуються вибори до парламенту.

Висліди виборів дуже не певні. Консерватисти кажут, що вони сподіваються побити, але публіка приймає ці налі дуже обережно, бо вірить, що і Лібералі-я Парті Праїт сим разом скріплять свої сили коштом недавної перемоги консервати-стів. Не виключене, що вилде зрозбитте сіл між-асі три головні парламентарні групи, а тоді знову мусіло би прийти до коалі-ції, щоб осягнути більшість в парламенті для підперя прав-тельства.

Премієр Стенлі Болдвин видав до виборів дуже коро-тенку відозву, в якій закликає їх, щоби підперли його своїми голосами і в той спосіб помогли заридити безробіття та собі самим і впротачую поклініню.

Частиний висліди виборів буде вже звісний завтра, в че-твер, 6. с. м. Якш дістєт виборчих округів в четвер вєпір по-дасться висліди голосування, а висліди у всіх 549 виборчих окру-жках буде відомий шойно в п'ятницю вєпір.

ФРАНЦІЯ РОБИТЬ СВОЮ ОКУПАЦІЮ В РУРЦІННІ "НЕВИДИМОЮ"

ПАРИЖ, 5 грудня. — Французька окупаційна влада в Ру-рціні приступила вже до переведення свого плану, щоби зро-бити окупацію "невидимою".

Вже зачато устави війско із залізничних стацій і мостів, а також і з улиц міста. Війско буде держатись за містами, аби не виставляти його на прилюдний вид і не дразнити Німців.

Се уступка Франції руським Німцям за те, що покладають боротьбу, а вертаються до праї і спілнотачую з французь-ськими окупаціями.

БЕРЛІН ГОТОВИЙ З ТЕНКАМИ І БОМБАМИ ДО БЮЗ З КМУНІСТАМИ

БЕРЛІН, 5 грудня. — Нині приготовлено тученню по-ліцію до сподіваного звітряного бунту комуністів як на війну.

Дані й мають тенки і панцири автомобілів. Також дістані танки і рушні бжепії, якими мають поліції метати у комуністів, коли вони виступлять чинно. Крім того поліція має, як звичайно, рушні і револьвери, якими мають нападє ергіати у бунтників.

Німецька влада одержала віомості, що бунт комуністів приготовано на завтра за почином російського більшови-ського уряду, котрий хоче так напівити на постану буржу-азних партій в німецькому парламенті про надіаєння прав-тельства діаторського власті.

СУД НАД ГІТЛЕРОМ І ЛЮДЕНДОРФОМ

МІНХЕН, столиця Баварії, 5 грудня. — Суд на провідни-ком баварських фашистів, Адольфом Гітлером, і на генералом Людєндорфом за їх державний заговір відбується в перших днях січня 1924 року.

Суд буде перед спеціальним трибуналом для політичних злочинців.

Вони оба обжалували за державну зраду.

ФРАНЦІЯ ДАЄ КРЕДИТ НА ОРУЖЖА ПОЛІЦІЇ І ЮГОСЛАВІ

ПАРИЖ, 5 грудня. — Нині відбулося спільне засідан-ня фінансової і заграничної комісії французького сенату у справі позичок малим європейським державам, які вже ухвалила ла-ла послів. На засіданні був прем'єр Пуанкаре, міністер фін-ансів Лівєрті, міністер війни Макіно і товариш міністра оз-духоловбів Еман.

Обговорено нову позичку Польщі в сумі 400,000,000 па-перових франків, Югославії в сумі 300,000,000, і Румунії в сумі 100,000,000.

Прем'єр Пуанкаре заперив збірників, що всі ті гроші при-значені на воєні зоруження, які замовлено у Франції, отже гроші лишаються у Франції, а малі держави дістануть тільки засоби зоруження. Правительство тих держав, казав він, дали достаточну запоруку, що заплатять довги.

Віаток комісія прийняла кредит для Польщі і Югославії, а для Румунії відложено до пізнішого розгляду.

ФРАНЦУСЬКІ І АНГЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ПРОДАЮТЬ ШІФКАРТИ ЛІШЕ ЗА ДОЛЛАРИ

ПАРИЖ, 3 грудня. — Всі корабельні ділії, яких кораблі відпавляють з французьких пристаней, приймають заплату за корабельні карти лише в долларах.

Сю постанову прийняли вони від і с. м. Навіть Французька Ліня, яку підперя фінансово французьке правительство, не хоче вже більше приймати франків.

Англієць кораблі, котрі мають тут свої офіси, приймають за шіфкарти також лише долари.

З ПРИВІДО ЗАГАДНОСТІ СМЕРТІ МОЛОДОГО ДОДЕ

ПАРИЖ, 3 грудня. — Анархисти кажут, що молодий Фі-ліп Доде був анархистом і хотів убити свого батька Лрона Доде, провідника французьких ролістів, щоб завдати їм удар.

Але убив себе, щоб не допустити батьківщини.

УПІЩЕННЯ БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЕГРАФУ

ЛОНДОН, 3 грудня. — Славний винахідник бездротного телеграфу Марконі казав, що тепер він придумав новий при-лад, який передає іскрові депеші в певному озвученню на-прям.

Десь там рознісено депешу на тій сторони, тепер же депеші підає лише в тому напрямі, чим висилають її звичай-но.

ОПЛАТИТЬСЯ ЩАДИТИ ПРЕМІОВІ ЗНАЧКИ ЗАГАЛЬНОГО ЗНАНОГО МОЛОЧАННОГО ВИТВОРУ ЗАДЛЯ ДАРОМ ЦІННИХ ПРЕМІЙ ДАРОМ

ЯК що Ви ошалад жінка і бажаєте за гроші видати на домашні потреби лістати купно повної вартости, - до-
раджуємо купувати і послуговуватися молочними виробами
тут оголошення, бо вони в кухонній штудії заступають
молоко і цукор а ціна рівняється вартости товару. Живот-
тво повинно шалити премійові значки з молочних бляша-
нок щоб отримати цінний подарунок.

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА

Простіться виповнити купон поміщений в низу оголошення і сейчас вислати нам
почтою а ми доставимо Вам лістованню лісту дарунків і спеціальну карту прем-
ї вартости десять даремних купонів.

Повинне подати складанні премій, де вимінюється премійна карта враз з усім
або частинною премійових значків. Купувач має вказатися що найменше 40 ка-
тами, щоб набути право до премійної карти.

NEW YORK CITY, N. Y. 44 Hudson Street, near Duane Street 434 West 42nd Street near Ninth Avenue 1427 Third Avenue near 80th Street 61 East 125th Street near Madison Avenue 578 Courtland Avenue near 150th Street, Bronx BROOKLYN, N. Y. 570 Atlantic Avenue near 4th Avenue 2 Sumner Avenue near Broadway	LONG ISLAND CITY, N. Y. 44 Jackson Avenue near 4th Street JERSEY CITY, N. J. 350 Grove Street near Newark Avenue 584 Summit Avenue near Newark Avenue NEWARK, N. J. 23 Warren Street near Washington Street	ELIZABETH, N. J. 1115 Elizabeth Avenue near Broad Street PATERSON, N. J. 325 Main Street near Oliver Street PASSAIC, N. J. 87 State Street near Washington Place BAYONNE, N. J. 325 Broadway near 15th Street PERTH AMBOY, N. J. 289 McClellan Street near Smith Street

Хто живе далеко від міста де улововані наші «кладанні» премій, може вислати
премійові значки і спеціальну премійну карту почтою до Borden's Premium Co.,
Inc., 44 Hudson Street, New York City, зазначуючи рівночасно число жаданого
дарунку з лістованою премійовою лістаті а ми пришлемо Вам премії без додат-
кових оплат.

Ваш grosерник має звичайно з вказаних в оголошенню га-
тунків молока два роди молочного витвору Bordena. Не забу-
вайте домагатися одного з них ради вартісних премій.

КУПОН

Borden's Premium Co., Inc., 44 Hudson St., New York

Прому прислати мені Премійову Карту як оголошено.

ІМЯ _____ Українця

АДРЕСА _____

КООПЕРАЦІЯ НА ХОЛМЦІНІ, ПІДЛІШУ І ПОЛІССО

На Холмщині розпочато ко-
оперативний рух менш-більш
від 1915 року Український е-
лемент, сягає на цій землі аж
по Любартів. Багато свідомих
робітників на кооперативному
прлі в Холмщині дали перед-
военні школи. Учили в них
тут дещо, з кооперативного
діловодства. Перед війною
розвивалася постійно креди-
това кооперація, а також сль-
сько-господарська. Будинки
кооператив, в яких збирано
сільсько-господарські продук-
ти для дальшого вивозу, сто-
ять ще. Були учителі, що їх
тепер не прийнято до служби, і
їх ученики є свідомими коопе-
раторами. Тут є добрий ґрунт
головно для розвитку продук-
ційних кооператив, як цегель-
няних, виробів кераміки, мли-
нів.

Підляше менше грамотне та
менше кооперативно свідоме.
Але і там є ґрунт для сільсько-
господарських кооператив. Ми
сміємо же й досі находитися
кооперативні тієри, млинки і
т. д. — останки колишньої хлі-
боробської організації.

Полісся скрізь вбоге, бо-
лотисте. Серед болота на
горбах малі містечка. Торго-
вельно дуже рухливі. Там бу-
ло багато кредитових та спо-
живних кооператив. Вони ко-
лись одержували деякі приді-
ли, та коли тепер приділів не
стало, понесли. Денеда оста-
ли вивіски з фірмовою коопе-
ративу, хоча саме підприємство
і не кооперативне тепер. В мі-
стечку Кобрин був до неда-
вна союз, але в руках польських.

Польські організації потво-
рили скрізь «кулка польські»,
однак вони розлетілися. В мі-
сті Холмі є же польський ко-
оперативний склад невеличкого
об'єму. Давний кооперативний
будинок в польських руках.

Маса нетитуної роботи на
кооперативному полі усюди
по наших землях. Та чи її ро-
битимуть? А колись вона спик-
таш.

НАШІ ЗА ГРАНИЦЮ

Українці живучи зарпачено
обов'язку повинні читати. А як то
трахо в якім житті. Живучи в Амери-
ці, повинні знати англійський мову.
Завжди його Ви легко можете на-
вчитися ремесла або професії і бути на
рівні з Американцем. Вам прокладе-
ся можливість навчитися його через
почту за проміж 3 місяців, після нашої
легкої системи. Проба лекції і поро-
бши вказуємо за 10 шт. рішми або
марками, можна і канадськими. Аз
реєструє: 34-39

First American Preparatory School,
Dept. 46, 210 W. 147th Street,
New York, N. Y.

НАЛЕЖНЕ ПРИЗНАННЯ

Курці переконалися, що
100-процентовий чисто
Турецький Тютюн ужива-
ний в ГЕЛМАРАХ є луч-
шим від тютюну, уживано-
го в інших Цигаретках.

20 ГЕЛМАРІВ дає вам
більшу вартість за ваші
гроші, чим всі значущі ци-
гаретки, і є багаті рази
приємніші.

ГЕЛМАРІВ пакують в кар-
тонові пуделка, а не хоро-
нито їх від лонання і роз-
давлення. Звичайні цига-
ретки пакують у вазки.

По 10 і 20 в пуделку.

Anaromus
Витворці найлучшого
сорта турецького та єгип-
тських цигареток у світі

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ
ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШИТЬ ПО ШИ-
ННИК КНИЖКОМ ДО ДРУКАРНІ «СВОБОДИ».

СТЕП.

Оповідання з часів першої руїни
(Свободно за Купером).

Собака знов загарчіла.

Ос-і маємо предмет пер-
сторги. То чоловік, іде просто
на нас. Стій, бо стріляю!

Дівчина прискочила до ста-
рого, вхопила цівку рушниці і
підвела в гору.

Не стріляйте, бо не в ро-
г.

Заливаючи старець глянув
на її стрілецьке лице і поставив
рушницю на землю.

Бачиш, яка мудра собака,
— сказала. — Станула між нами
і ним, загроздила йому даром
на нас. Як ступиш ще крок
вперед, то хоч яке не має од-
ного зуба, киеся йому до гор-
ла. Не свариш його, але на
землю повалить.

Відкиньте пса, бо застрі-
лю! — крикнув надходячий.

Чуєш собако, чим тобі
привіт? Циган собою! Ходи
притиснувшись. Мій собака
не кусає, бо зуби давно погу-
блила. Тільки гаркить і лай ани-
лює ти. Тим вона пудкає на-
вчисто і перестерегає товариш-
а також беззуба, як вона.

Коли не почує, що його пан
заговорив до незнакогого ла-
скавим голосом, перестав гар-
кати. Велючі покласти коло
ніг старого. Незадовгий скори-
став з записки і відлякав його,
каким опинився коло него. Зди-

ли тут такого як я. Тепер ска-
жу вам лиш тільки, що й Павло
Карпюк зі Львова. Тут, в сім-
шій ступі полюю на... люди.
Збираю мід. Пізніше розкажу
більше, бо тепер мені пильно
потрібно покласти з Мариною.
Впроді багато про мене і про се-
го я тут, виміркуює з нашої
розмови. Коли Марина каже,
що ви всьо можете знати, то
будемо балакати при вас.

— Я чув, що молода пара,
хоч би розмовляла про погоду,
не радо розмовляє при сьвічках.
Балакайте собі здорові, а я з
моїм товаришем відіду. Неда-
веда від вас будемо пильнува-
ти, щоб не наскочили який не-
прошений і несподожаний гість.

Старий здогадався, що той
Павло Карпюк когось то не має
присутству до товариства Кар-
ка, отже потягнув тигне за во-
лою і Марина лиши в очі ви-
ходить до него потайно на роз-
чина, йдучи йому на зустріч, по-
кроків від них задержався.

— Як довго се буде? Феват?
— спитав Павло, коли вже в-
зійшов до Марини. — І чому
мене має бути тайно? При-
чини, йдучи йому на зустріч, по-
кроків від них задержався.

— Як довго се буде? Феват?
— спитав Павло, коли вже в-
зійшов до Марини. — І чому
мене має бути тайно? При-
чини, йдучи йому на зустріч, по-
кроків від них задержався.

— Як довго се буде? Феват?
— спитав Павло, коли вже в-
зійшов до Марини. — І чому
мене має бути тайно? При-
чини, йдучи йому на зустріч, по-
кроків від них задержався.

— Може котрий син ковала
вийшов з табору, помітивши,
що ти вийшла. — сказав Кар-
пюк. — Кости поломлю йому!

— Се не може бути, відпові-
ла Марина. — Як я викрадала
се, що на них ідути згинуть лю-
ди. Справді постою на нас.
Очевидно, вони нас ще не ба-
чили. Мій мам і ними кілька
горбів.

— Біжім до табору! — крик-
нув Карпюк, хапаючи дівчину
за руку.

В тій хвили Циган заскакував
протягнув.

— Запізно, — перебив Голі-
натий. — Я вже бачу їх. То Та-
тари... Мабуть добилися Азі-
ського уласу. То зявля, не лю-
ди.

— Маємо два рушниці, обо-
ронимо дівчину, — сказав Па-
во.

— Не оборонимо! Від наших
рушниць лише два митини
пшли би землю грізній. Заки
ми рушниці нарядили наново,
лягли би нашілени сотні
стріли. Дівчину Татари взяли би
і собою. Нам змало, щоб бо-
ронитися, до табору задалеко,

— Може котрий син ковала
вийшов з табору, помітивши,
що ти вийшла. — сказав Кар-
пюк. — Кости поломлю йому!

— Се не може бути, відпові-
ла Марина. — Як я викрадала
се, що на них ідути згинуть лю-
ди. Справді постою на нас.
Очевидно, вони нас ще не ба-
чили. Мій мам і ними кілька
горбів.

— Біжім до табору! — крик-
нув Карпюк, хапаючи дівчину
за руку.

В тій хвили Циган заскакував
протягнув.

— Запізно, — перебив Голі-
натий. — Я вже бачу їх. То Та-
тари... Мабуть добилися Азі-
ського уласу. То зявля, не лю-
ди.

— Маємо два рушниці, обо-
ронимо дівчину, — сказав Па-
во.

— Не оборонимо! Від наших
рушниць лише два митини
пшли би землю грізній. Заки
ми рушниці нарядили наново,
лягли би нашілени сотні
стріли. Дівчину Татари взяли би
і собою. Нам змало, щоб бо-
ронитися, до табору задалеко,

ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЯКОГО РОДА, КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІ І ОКОЛИЦІ, КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до покладання котру з наведених справ, нехай
особисто або писемно зголоситься до знаної і перед війни
правди української канцелярії нотаціональній.

T. J. HRYCYK & CO
329 South Fourth Street, Philadelphia, Pa.

